



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ab anno MDLX. ad annum MDCXXIII.

Parisiis, 1644

Oratio Caroli Cardinalis Titvli Sanctæ Praxedis, Archiepiscopi
Mediolanensis, In Concilio prouinciali I. habita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15522

fici & per secretarium nostrum subscribi, & nostri sigilli impressione muniri volumus. Data Romæ die 25. Augusti, anno Domini MDLXV.

ANNO
CHRISTE
1565.

ORATIO CAROLI CARDINALIS
TITVLI SANCTÆ PRAXEDIS, ARCHIEPISCOPI
MEDIOLANENSIS,

In Concilio prouinciali I. habita.

DEI summo erga nos beneficio factum est, patres reuerendissimi, vt Tridentinum œcumenicum Concilium, triginta ante annis inchoatum, sed varie intermissum, singulari Pii quarti pontificis maximi pietate, ac prudentia reuocatum, insigni frequentissimorum patrum virtute, atque doctrina, superiore anno mirabiliter absolueretur. Quo in Concilio cum omnia præclare constituta sint, quæ ad explicandam fidei veritatem, & ad restituendam ecclesiasticæ disciplinæ integritatem pertinebant, diuinitus profecto, patres, illud decreuistis, vt Conciliorum prouincialium, quæ iamdiu haberi desierant, vsus aliquando renouaretur, ex quo certissimum est Christianam rempublicam vberimos salutis fructus esse percepturam. Et quidem natura, & ratione ipsa ducimur, vt in grauioribus rebus deliberandis aliorum consilia exquiramus: vel quod cautior deliberatio est, si ad nostrum iudicium multorum sententia accesserit, vel quia apud illos, quibus consulere maxime cupimus, maiorem auctoritatem, & pondus habet consultatio, in quam plures consenserint. Est huius in ecclesia instituti auctor Christus Dominus, magistrique apostoli, nam eius certa quidem sane est illa promissio, cum suam opem, suumque auxilium, se denique ipsum, eiusmodi patrum conuentibus, rite celebratis, pollicetur & defert. *Vbi fuerint*, inquit, *duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi ego sum in medio eorum*: itemque: *Si duo ex vobis consenserint super terram de omni re, quamcumque petierint, fiet illis a Patre meo*. Apostoli autem, etsi doctore Spiritu sancto vberem omnium rerum cognitionem singuli acceperant, tamen, si quid grauius, publice præsertim, agendum esset, hac consultandi ratione vti consueuerunt, quam vt ceteri etiam conserua-

Matth. 18.

rent, lege sanxerunt, vt bis in annos singulos Concilia ab episcopis haberentur. Innumerabiles deinceps sanctiones

ANNO
CHRISTI
1565.

sunt constitutæ, decretaque promulgata, & ab summis pontificibus, & a Conciliis tum œcumenicis, tum prouincialibus de retinenda, aut certe repetenda hac Synodorum consuetudine, quemadmodum temporum ratio postulabat. Atque vtinam quæ a sanctissimis illis viris culta, & posteritati ad salutem ecclesiæ tradita ratio est, prouincialium Conciliorum, eam nos ad hanc diem pie constanterque retinuissimus; & quantam illi consilii & voluntatis ad pro-
dendum posteris optimum institutum, tantum nos pietatis & diligentia ad tuendum adhibuissimus. Huius enim consuetudinis intermissio, difficile est dictu, quantas calamitates in Christianam rempublicam inuexerit: nam iudicii metu sublato, cum præter summum Romanum pontificem nemo esset, qui a dominici gregis pastoribus depositi custodiam, tritici dispensationem, vineæ cultum, & villicationis suæ functionem recognosceret, sortem cum fenore exigeret, a singulis grauissimi, multiplicisque officii, more maiorum, rationem exposceret: tum miserabiliter prolapsa est institutio ecclesiasticæ disciplinæ; tum qui alios in officio continere debebant, maxime ipsi ab officii semita declinauerunt. Hic nota sunt vobis, patres, ecclesiæ Dei vulnera, quæ libenter prætereo, quia sine acerbissimo doloris sensu nec a me commemorari, neque a vobis audiri posse existimo. Ergo singulari virtute, ac prudentia vestra, grauissimis malis remedium inuentum est hac renouatione prouincialium Conciliorum: reliquum modo erat, vt sapienter excogitata medicina ægrotis prouinciis salutariter adhiberetur. Cui nos officio pro nostri metropolitani muneris ratione, proque amore in hanc urbem, quam apud nos, & pietatem parentis, & caritatem filia obtinere libentissime profiteamur, si per debitam obedientiam licuisset, primo quoque tempore satisfacere studuissimus. Cum primum igitur huius rei data est facultas, eam illam summo studio amplexi sumus, eo animo, atque consilio, vt, Deo auctore, vobis adiutoribus, obeundi muneris tarditatem actionum grauitate, & diligentia compensemus. Itaque huc omnes conuenimus, vt ex hac quasi specula singulis prouinciæ nostræ partibus circumspectis, Ezechielis prophetae voce diuina admoniti, quod periit, requiramus, quod abiectum est, reducamus, quod confra-

ctum est, alligemus, quod infirmum est, consolidemus, quod pingue & forte, custodiamus. Id omne vt præstare possimus petendum a Deo in primis est summis precibus, summaque vitæ integritate & innocentia, atque in proximos caritate, vt nobis suo lumine præluceat, consilia & actiones nostras sua gratia prosequatur. Quemadmodum autem neminem nostrum, vt cuiusque conditio tulit, aut ætas, aut labor, aut valetudo, aut itineris longitudo retardauit, quominus in hunc locum frequentes ante statutum diem conueniremus, qua in re priuata commoda communi officio posthabuimus: sic ad ipsam consultandi, & discernendi rationem curandum est vt integram optimamque mentem, ac voluntatē afferamus, vim publici muneris priuatis commodis anteponamus eorum vtilitati, quibus præsumus, non nostris rationibus seruiamus. Hoc sane enim est, non quæ nostra, sed quæ Dei sunt, querere. Hoc munus pastoris, hoc ducis officium, hæ gubernatoris partes sunt, vt gregi, militibus, naui potissimum prospiciant: nam in subditorum salute præfecti incolumitas continetur. Et quia tria præcipue sunt, quæ ex Tridentini Concilii auctoritate in prouincialibus Conciliis agi & confici oportet, vt delicta corrigantur, mores ad optimam disciplinam reuocentur, & tollantur, dirimanturque controuersia: primum illud erit iaciendum tamquam firmissimum totius ædificii fundamentum, vt omnibus, & singulis, quæ a sacro Tridentino Concilio definita, ac statuta sunt, palam receptis, detestantes hæreses omnes, quæ a sacris Canonibus, Conciliisque œcumenicis, præsertim vero Tridentino, damnatae sunt, veram obedientiam summo Romano pontifici spondeamus, fidemque, sine qua impossibile est placere Deo, ex præscripto eiusdem Concilii, ac sanctissimi domini nostri ratione & formula profiteamur, & ad eius in prouincia nostra tuendam integritatem, id quod ad hanc diem nobis præstitisse videtur Dei benignitas, opportuna præsidia, summamque diligentiam & vigilantiam pro locorum & temporum periculo adhibeamus. Deinde in delictis corrigendis illa nobis ineunda ratio est, vt pro vi & modo morborum, ægrorumque natura medicinam accomodemus, nunc lenibus admonitionis & obiurgationis remediis errata castigantes, nunc acriori curatione vtentes, de-

ANNO
CHRISTI
1565.

nique exulceratis partibus ferrum & ignem admouentes, quemadmodum mali ratio, & contagionis periculum postulabit, memores semper nos esse patres, non dominos. Morum autem disciplinam facile restituemus, si qua ratione, quibusve factis primum constituta, diuque conseruata est, eandem nos in restituenda adhibebimus, illorum vestigia persequentes, qui hanc bonorum amplitudinem nobis, Deo auctore, sua virtute pepererunt. Proponamus nobis quaeso, patres, illorum vitae sanctitatem, & in administratione sui officii sapientiam. Erant integri, casti, simplices, modesti, humiles, bene morati, in oratione, & lectione assidui, sui despicientes, in alienae salutis cura & cogitatione defixi, consilio, & opera benigni, hospitales, in domestico cultu & victu parci, in alios benefici & liberales. Erant vigilantes super gregibus suis, vineam Domini summa diligentia, & labore colentes & custodientes. Pascebant assidue oves sibi commissas triplici salutis cibo, verbo, exemplo, & sacramentis; memores quoque & imitatores summi pastoris Christi, qui pro vniuerso grege suo sanguinem, & vitam profudit, ipsi pro suarum ouium incolumitate quemuis excipere laborem, subire omnes casus, omnem vim, atque iniuriam perferre, denique vt bonus ille pastor euangelicus, animam suam pro ouibus ponere non dubitabant, nullum inde huius vitae fructum expectantes, vt maximos caelestis retributionis fructus consequerentur. Haec si, vt debemus, patres, ante oculos habebimus, facile intelligemus, quid in restitutione ecclesiasticae disciplinae nobis sit hoc tempore agendum. In quo illud etiam animaduertendum erit, vt, quemadmodum in conformanda, & constituenda ecclesiastica ratione Christus Dominus ab ipsis apostolis, quos Christianae vitae magistros esse voluerat, initium fecit: sic nos a nobis ipsis pastoribus, quos viuendi exempla & praecipua aliis tradere oportet, in conformanda restituendaque morum disciplina exordiamur. Haec officia si quo debemus studio praestiterimus, parui profecto negotii erit sedare controuersias, id quod nobis Tridentina Synodus faciendum proposuit. Nam sublata cupiditate, quae est omnium radix & semen dissensionum, facile praesentis temporis discordias componemus: nullumque in posterum dissidendi locum cuiquam in prouincia

nostra relinquemus. Quare ad piam hanc, necessariamque muneri nostri curam, ac diligentiam, patres, toto pectore incumbamus: hoc acceptabili tempore, hac die salutis, quam fecit Dominus, enitatur, ut, quantum consilio, opera, actionibusque Spiritu sancto duce & moderatore possumus, tantum ad constituendam communis provinciae incolumitatem afferamus. Amplissima haec, & nobilissima ciuitas Mediolanensis caritatem & sapientiam vestram implorat: hanc singuli vniuscuiusque vestrum greges incredibiliter requirunt, tota provincia re magis quam voce deposcit. Hoc optimus maximus rex Philippus, in cuius regia dignitate, ut verbo complectar, sacerdotalem animum licet agnoscere, hoc ceteri huius provinciae principes, de populorum salute solliciti, a nobis desiderant, quorum studia, atque officia non vereor ne nobis sanctisque huius Synodi decretis semper adsint, eamque potestatem, quam a Deo acceperunt, ad Dei & cultum & voluntatem libentissime conferant. Postulat sacrosancta Tridentina Synodus, ut ne tot tantique labores a sanctissimis patribus in ea suscepti breui tempore intereant. Hoc vehementer expectat Pius pontifex maximus ex illo praesertim die, quo nos ab administratione consiliorum suorum, & procuracione ecclesiae ad vos dimisit. Cui date quae so, ut & profectiois nostrae, & vestrorum laborum vberes fructus deferre possim; praeclearas scilicet salutareque huius Concilii actiones. Hoc ipsum exigit vestra virtus, quam in publico orbis terrarum Conuentu spectatam, & cognitam, nunc in vestrorum populorum vita, ac salute tenenda debetis exprimere. Hoc denique flagitat a nobis Christus Iesus, ut constet sibi ratio officii nostri erga oves, quas precio sanguinis sui redemptas, nostrae fidei prudentiaeque commendauit & concredidit: ne quando sanguinem illarum de manu nostra requirat, si, quod Dei benignitas prohibeat, culpa aut negligentia nostra eas diripi, aut dispelli patiemur.

Nos

ANNO
CHRISTI
1565

Nos Carolus Borromæus sanctæ Romanæ ecclesiæ tituli sanctæ Praxedis presbyter cardinalis, ac sanctissimi domini nostri papæ, & sanctæ sedis apostolicæ per vniuersam Italiam legatus de latere, Dei & eiusdem apostolicæ sedis gratia archiepiscopus Mediolanensis, de consilio & assensu reuerendissimorum dominorum coepiscoporum nostrorum, in prouinciali Synodo Mediolanensi hæc statuimus & sancimus.

CONSTITVTIONVM PARS PRIMA
DE PROFESSIONE FIDEI,
ET EIVS TVENDÆ CVRA.

PRIMA & maxima pastorum cura versari debet in iis quæ ad fidem catholicam, quam sancta Romana ecclesia colit & docet, & sine qua impossibile est placere Deo, integre inuiolateque conseruandam pertinent: ideo nos hinc potissimum exordiendum esse duximus, vt, quæ ex eodem spiritu est fides, eamdem vna oris confessione profiteamur.

Sacri igitur Tridentini Concilii auctoritate innixi, mandamus, vt omnes ii, qui beneficia ecclesiastica obtinent, vel in posterum obtinebunt; & qui in Synodum diocesanam conuenire debent; in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, omnia & singula a sancto Concilio Tridentino definita & statuta palam recipiant; veram obedientiam summo Romano pontifici spondeant; simulque hæreses omnes publice detestentur, & anathematizent; fidem profitentes eisdem verbis quibus ex formula a sanctissimo domino nostro Pio IV. pontifice maximo præscripta, nos & coepiscopi nostri initio huius sanctæ Synodi, iurati præstitimus, professi sumus, etiam si antea in diocesana Synodo id officium, ad exequendum iussu Tridentini Concilii, quacumque ratione & modo obierint.

Episcopi omnes prouinciæ nostræ constitutionem sanctissimi domini nostri Pii IV. pontificis maximi de professione fidei facienda ab iis, qui de beneficiis curatis, & canonicatibus prouisi sint, & a docentibus literas, & a promouendis ad doctorales vel alios gradus, publicent in suis ciuitatibus, & diocæsibus intra mensem & ab omnibus inuiolate seruandam curent: præsertim vero ab iis,

Concil. Tom. 36.

B